

Türk gençlerinin Türk halk müziği dinleme tercihleri ve Türk halk müziği sanatçısı Musa Eroğlu hakkındaki görüşleri

Fikri Soysal*

Ali Orhan Dönmez**

*Sorumlu Yazar, TOGÜ Devlet Konservatuvarı, Prof. Dr., Tokat, Türkiye, Email: fikrisoysal@gmail.com ORCID: 0000-0003-3807-0154

**TOGÜ Devlet Konservatuvarı, Taşlıçiftlik Yerleşkesi Merkez/Tokat, Türkiye, Email: aliorhan1976@gmail.com Tel: 0356 252 1616-3434 ORCID: 0000-0003-2721-7747

DOI 10.12975/rastmd.20221012 Submitted December 23, 2021 Accepted February 13, 2022

Özet

Türk halk müziği popüler müzik karşısında en çok dinlenen müzik türünden birisidir. Ülkeler arasında sınırların giderek belirsizleştiği, kültürlerin giderek yozlaştığı bir Dünya ile karşı karşıyayız. Nitekim yaptığımız araştırmada Türk halk müziğinin dinleme sıklığı incelendiğinde; en düşük yaş ortalamasının nadiren dinleyenlerde olduğu görülmektedir. Teknolojide yeni keşiflerle birlikte, müzik dinleme araçlarının çoğalması artık insanların her yerde, her şartta müzik dinleyebilme imkanını ortaya çıkarmıştır. Bunun sonucunda, her ne kadar, gerek müzik endüstrisi, gerekse siyasi otorite tarafından, müzik tercihlerine yönelik dolaylı/direk müdahaleler yapılsa da, teknoloji ile birlikte gelen imkanlar sayesinde, insanlar ne dinleyeceğine daha çok kendileri karar verir olmuşlardır. Türk halk müziğinin yaşatılması ve daha çok kitleye ulaştırılması konusunda, Musa Eroğlu gibi bazı sanatçılar bayraktar olmuşlardır. Musa Eroğlu tarafından, bağlama eğitimi vermek için müzik okulu kurulmuştur. Bu okuldan mezun olan öğrenciler arasında hem bağlama hem de ses sanatçıları çıkmıştır. Dolayısıyla bu hizmetlerin halk müziğinin dinlenmesinde ve yayılmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Zira katılımcıların tamamına yakını (%70.0) Türk halk müziği sanatçısı Musa Eroğlu'nu tanımakta, büyük çoğunluğu ise halk müziğini sevmelerinde, Musa Eroğlu ve türkülerinin etkisi olduğunu bildirmişlerdir. Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, Aralık 2021 tarihinde TOGU üniversitesinde öğrenim gören 18-25 yaş arası bireylere yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Musa Eroğlu, Türk halk müziği, Müzik tercihleri, bağlama, Türk halk müziği dinleme sıklığı

Giriş

Eskiden, popüler müzik denilen şey, halk müziğinin kendisiydi ve tercih edilen, rağbet edilen, popüler olma anlamına geliyordu (Soysal, 2013). Daha sonra, teknolojide yeni keşifler sonucunda müzik dinleme araçları da çoğalmıştır (Greb vd., 2018). Biraz daha evele gidilirse teknolojik buluşlar, önce etnografik çalışma alanına katkı sağlamıştır. Dünyanın çeşitli yerlerinde yapılan alan

çalışmaları, daha sonra Türkiye'de Türk halk müziği derlemelerini gündeme getirmiştir. Cumhuriyet'in kurulmasında, müzik alanında çeşitli spekülasyonlar ve himaye tercihinin Batıdan yana kullanılması, kendi müzik kültürünün ikinci planda kalmasına ve ötekileştirilmesine neden olmuştur. Bir diğer taraftan, Batı popüler müzik akımı bütün dünyayı etkisi altına alırken, bundan Türkiye'de etkilenmiştir.

Bu süreçte halk müziği sanatçıları ve çeşitli araştırmacılar, halk müziğine önemli katkılar sunmuşlardır. Bu sanatçılardan biriside Musa Eroğlu'dur. Musa Eroğlu, hem Türk halk müziği repertuarına kattığı türküler açısından, hem de bağlama eğitimi ve icrasına katkıları açısından önemlidir (Haşhaş, 2017; Öztürk, 2012). Kabataş'ın Suluk'dan aktardığına göre, Musa Eroğlu "Muhabet" albümüyle büyük ilgi görmüş, bağlama eğitimi vermek için okul açmış ve pek çok sanatçının yetişmesine vesile olmuştur (Kabataş, 2009). Gelenek içinde yetişen, yaşayan ve üreten bir sanatçı olarak Musa Eroğlu, her kesim tarafından keyifle dinlenen türküler ortaya çıkarmıştır (Bekki, 2018). Bir diğer kaynağa göre, Musa Eroğlu iyi motive olmuş bağlama icracısı ve müziği monotonluktan kurtaran sanatçılardan biri olarak görülmektedir (Markoff, 1990). Dünyaca ünlü Türk müziği araştırmacısı Martin Stokes ise, Musa Eroğlu gibi bazı sanatçılar dışında, tavrı ile bağlama çalma örneklerine, ticari sebeplerle pek rastlanmadığını bildirmektedir (Stokes, 1992). Türk halk müziğinin ve bağlama çalgısının yaygınlaşmasında, yöresel kaynaklardan beslenmiş ve kaynak durumuna gelmiş Musa Eroğlu'nun önemi araştırmacılarca ortaya koyulmuştur. Ancak, günümüz gençlerinin Türk halk müziğinin yaygınlaşması ve Musa Eroğlu'nun buna katkısı hakkında ne düşündükleri, önemli bir araştırma konusu olarak önümüzde durmaktadır. Dünyada gelişen kültürel akımlar ve ülkemizin müzik politikaları, kaçınılmaz şekilde birçok uygulama ve araç vasıtasıyla gençleri etkilemektedir. Yörede yetişen aşık ve ozanların elinde, müzikal icraya dökülen Türk halk müziğinin (Emnalar, 1998: 27), bugünün şartlarında gençler üzerinde nasıl

bir tesir bıraktığının incelenmesinin, geleceğe yönelik kültürel politikalar üretmek için yararlı olacağı düşünülmektedir. Dünyadaki teknoloji ve iletişim araçlarının yaygınlaşması, kültürel değişimlere neden olmaktadır. Bunlardan biriside müziktir. Yaygınlaşan bazı müzik türlerinin örneğin, pop, caz, rap, disko vb. ülkemizde özellikle genç bireyler arasında yaygınlaştığı ve taraftar bulduğu, bireyleri kendi kültürel bağlarından ve müziklerinden uzaklaştırarak bir anlamda yozlaşmaya neden olduğu görülmektedir. Bunları ivedilikle tespit etmek, gençlerin eğilimlerinin hangi yönde olduğunu öğrenmek, ülkemizin müzik politikaları ve kültürel değerlerimizi muhafaza etmek açısından katkı sağlayabilir. 1950'li yıllarda Muzaffer Sarısözen tarafından TRT'de kurulan "Yurttan Sesler" topluluğu toplumsal açıdan önemli bir yer tutmaktadır. Derlenen türkülerin repertuar haline getirilip, öğrenilmesi ve aktarılması yönüyle, "Yurttan Sesler" topluluğunun misyonu toplumsal açıdan önemli bir yer tutmaktaydı. Yurttan seslerle birlikte, Anadolu'nun birçok bölgesinden derlenen türküler, yörelere özgü çalıp söyleme (üslup, tavrı, hançere vb.) özelliklerine dikkat edilerek icra edilmeye başlanmıştır. Buradaki amaç, türkülerin otantik özelliklerini korumak ve aktarmak olmuştur. Özellikle, Muzaffer Sarısözen ve arkadaşları tarafından yapılan derleme çalışmaları, zor ve zahmetli şartlar altında yapılmış, bunun sonucunda çok sayıda halk türküsü derlenmiş, notalanmış ve günümüze kadar ulaşmaları sağlanmıştır (Alpyıldız, 2012). Ancak ilerleyen yıllarda değişen politik ve kültürel şartlar, toplumda yozlaşmayı beraberinde getirmiş, önceleri Türk müziğinin kalesi, alanda

yetişmiş önemli hocaların bir arada bulunduğu bir müzik okulu misyonunu üstlenen TRT'nin, sonradan bu hüviyetini kaybederek, yozlaşan kurumlar arasına katıldığı düşünülmektedir. Musa Eroğlu böyle ortamda yetişmiş, müzik yapmış ve kimliğini, otantik değerlerini koruyarak günümüze taşımıştır. Bu açıdan Musa Eroğlu geleneğin günümüze kadar taşınmasında önemli üretimler ortaya çıkarmış, halk müziğinin icrası, aktarımı ve öğretiminde önemli bir yerin sahibi olmuştur (Gereken, 2021).

Araştırmanın Amacı ve Problemi

Musa Eroğlu'nun, Türk halk müziği dinleme ve yaygınlaşmasındaki etkisi ile ilgili olarak gençlerin görüşlerini incelemek amacıyla bu araştırma yapılmıştır. Günümüzde popüler müzik karşısında, hangi yaş grubunun ne sıklıkta halk müziği dinlediği, halk müziğinin severek dinlenilmesinde Türk halk müziği sanatçısı Musa Eroğlu'nun etkisiyle ilgili gençlerin görüşlerinin ne olduğu konusu bu araştırmanın problemidir.

Alt problem 1: Musa Eroğlu'nun Türk halk müziğinin sevilmesinde etkisi ile ilgili gençlerin görüşleri nelerdir?

Alt problem 2: Musa Eroğlu türkülerinin Türk halk müziğinin sevilmesinde etkisi ilgili gençlerin görüşleri nelerdir?

Alt problem 3: Musa Eroğlu'nun bağlamanın yaygınlaşmasında etkisi ile ilgili gençlerin görüşleri nelerdir?

Alt problem 4: Türk halk müziği dinleyen gençlerin sosyo-demografik özellikleri nelerdir?

Alt problem 5: Musa Eroğlu'nun en

çok sevilen türküsü ile ilgili gençlerin görüşleri nelerdir?

Gereç ve Yöntem

Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, Aralık 2021 tarihinde TOGU üniversitesinde öğrenim gören, 18-25 yaş arası genç bireylerle yapılmıştır. Araştırmacı tarafından, ulaşım kolaylığı bulunan telefon uygulamaları kullanabilen, online anket doldurma becerisine sahip olan, 18-25 yaş arası genç bireyler araştırmaya dahil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından literatür taranarak, tarafımızdan oluşturulan "18-25 Yaş Arasındaki Bireylerde Türk Halk Müziği Dinleme Tercihleri ve Musa Eroğlu'nun Etkisi Hakkında Görüşler" anketi kullanılmıştır. Anket, bireylerin sosyo-demografik özellikleri, Türk halk müziğine yönelik ve Musa Eroğlu'nun etkisi ile ilgili açık ve kapalı uçlu toplam 16 sorudan oluşmaktadır. TOGU Üniversitesi rektörlüğünden kurum izni ve 04.11.2021 tarih ve 83562 sayılı 23.10 karar numaralı TOGU Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan, etik kurul izni alındıktan sonra araştırmaya başlanmıştır.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Tanımlayıcı istatistik olarak, nicel veriler ortalama ve standart sapma ile, nitel veriler sayı ve yüzde ile sunulmuştur. İstatistiksel değerlendirmede, nitel verilerin karşılaştırılmasında Ki-kare testi yapılmıştır. Araştırmanın verileri SPSS 20.0 istatistik paket programına aktarılarak analiz edilmiştir. Nicel veri değişkenli karşılaştırmalarda, bağımsız örneklerde T testi kullanılmıştır. $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular

Bu araştırmanın sonucunda, katılımcı görüşleri toplanmış, buna dair bulgular

ve yapılan analizler aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri (n=547)

Özellikler	Sayı	%
Yaş		
18-19	160	29.3
20-21	241	44.1
22-23	107	19.6
24-25	39	7.1
Cinsiyet		
Erkek	168	30.7
Kadın	379	69.3
Ekonomik durum		
İyi	85	15.5
Orta	339	62.0
Kötü	123	22.5

Araştırmaya katılan öğrencilerin %30.7'si erkek, %69.3'ü kadındır. Katılımcıların yaş ortalaması 20.5 ± 1.7 yıldır. Ekonomik durumu orta düzeyde olduğunu bildiren

katılımcı oranı %62'dir. Öğrencilerin her bir temel alandan okumakta oldukları bölümler bulunmaktadır (Tablo 1).

Tablo 2. Katılımcıların Müzik ve Türk Halk Müziği Dinleme Özellikleri

Müzik ve Türk Halk Müziği Dinleme Özellikleri	Sayı	%
Ailenizde müzik aleti çalan veya türkü söyleyen varlığı		
Evet	154	28.2
Hayır	393	71.8
Hayatım boyunca yıldır bir müzik aleti (ses dahil) dersi aldım		
Evet	129	23.6
Hayır	418	76.4
Alınan müzik aleti (ses dahil) dersinin ne olduğu (n=129)*		
Ses	23	17.8
Bağlama	48	37.2
Diğerleri	79	61.2
Kendinizi bir müzisyen olarak görüyor musunuz?		
Evet	77	14.1
Hayır	470	85.9
Türk halk müziğini dinleme durumu		
Hiçbir zaman	39	7.1
Nadiren	116	21.2
Ara sıra	214	39.1
Sıklıkla	99	18.1
Her zaman	79	14.4
Türk halk müziği canlı konser etkinliğine (Online veya sahnede) dinleyici olarak katılma durumu		
Evet	188	34.4
Hayır	340	62.2
Fikrim yok	19	3.5

*Katılımcılar birden çok yanıt verdiği için yanıtlar üzerinde yüzde verilmiştir.

Öğrencilerden 154 kişi (%28.2) ailesinde müzik aleti çalan veya türkü söyleyen olduğunu bildirmiş olup bu kişilerin ise birinci derece yakınlarından oluştuğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %23.6'sı hayatları boyunca ses veya müzik aleti dersi almış ve bağlama 2. sırada yer almaktadır. Katılımcıların %14.1'i

kendini bir müzisyen olarak görmektedir. Katılımcıların çoğunluğu (%92.9) Türk halk müziğini dinlemektedir. Ancak halk müziğini her zaman dinleyenlerin oranı %14.4'tür. Türk halk müziği canlı konser etkinliğine (Online veya sahnede) dinleyici olarak katılanların oranı %34.4'dür (Tablo 2).

Tablo 3. Katılımcıların Musa Eroğlu'nu Tanıma ve Türk Halk Müziğine Katkılarına İlişkin Görüşleri

Musa Eroğlu'nu Tanıma ve Türk Halk Müziğine Katkılarına İlişkin Görüşler	Sayı	%
Musa Eroğlu'nu duydunuz mu/biliyor veya tanıyor musunuz?		
Evet	383	70.0
Hayır	164	30.0
Musa Eroğlu hangi müzik türünü icra etmektedir? (n=383)		
Arabesk müzik	2	0.5
Pop müzik	2	0.5
Türk halk müziği	360	93.9
Türk sanat müziği	19	4.6
Türk halk müziğini sevmenizde Musa Eroğlu ve türkülerinin etkisi var mı?		
Evet	259	67,6
Hayır	37	9,7
Kararsızım	87	22,7
Türk halk müziğini sevmenizde Musa Eroğlu ve türkülerinin etkisi ne kadar oldu? (n=259)		
Çok az	3	1,2
Az	10	3,9
Orta	136	52,5
Fazla	75	29,0
Çok fazla	35	13,5
Aşağıdakilerden hangisi sizin için Musa Eroğlu'nun en etkili ve anlamlı türküsüdür? (n=383)		
Mihriban (Sarı saçlarına deli gönlümü)	164	42.8
Telli Turnam	59	15.4
Candan İleri	31	8.1
Yolun Sonu	28	7.3
Halil İbrahim	24	6.3
Yine Karlar Yağdı Gönül Dağıma	19	5.0
Unutursun Mihribanım (Unutmak kolay mı deme)	14	3.7
Turnaların Göçü	13	3.4
Firari	6	1.6
Bu Gün Dost Yaralanmış	5	1.3
Diğerleri	20	5.3
Türk halk müziğinin yaygınlaşmasında Musa Eroğlu'nun katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?		
Evet	324	84,6
Hayır	9	2,3
Fikrim yok	50	13,1
Bağlamanın yaygınlaşmasında Musa Eroğlu'nun katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?		
Evet	288	41.9
Hayır	16	36.4
Fikrim yok	79	21.7

Katılımcıların tamamına yakını (%98.1) arasında icra ettiği müzik türünü doğru Musa Eroğlu'nu tanımaktadır ancak Musa ifade eden katılımcı oranı %93.9'dur Eroğlu'nu tanıdığını bildiren katılımcılar (Tablo 3).

Tablo 4. Katılımcıların Türk Halk Müziği Dinleme ve Musa Eroğlu'nu Tanıma Durumlarının Yaşlarına Göre Kıyaslanması

Değişkenler	Yaş			
	N	$\bar{X} \pm ss$	t/F	p
Türk halk müziğini dinleme durumu*				
Evet	508	20.65±1.76	-2,710	0.007*
Hayır	39	19.87±1.37		
Türk halk müziğini dinleme sıklığı (n=508)**				
Nadiren ^a	70	20,24±1.31	4.907	0.002*
Ara sıra ^{ab}	198	20,57±1.79		
Sıklıkla ^b	112	21,06±1.96		
Her zaman ^b	18	20,96±1.84		
Türk halk müziği canlı konser etkinliğine (Online veya sahnede) dinleyici olarak katılma durumu*				
Evet	188	21,02±1.84	4.183	0.000*
Hayır	340	20,36±1.64		
Musa Eroğlu'nu duyma/bilme veya tanıma durumu*				
Evet	383	20.73±1.80	2,909	0.004
Hayır	164	20.28±1.57		

*Bağımsız Örneklerde t Testi kullanılmıştır.

**Tek Yönlü Varyans Analizi-ANOVA kullanılmıştır.

a ve b üst simgeleri gruplar arası farklılığı göstermektedir.

Aynı harflerin yer aldığı gruplarda fark bulunmamaktadır.

Türk halk müziğini dinleyenlerin yaş ortalaması dinlemeyenlere göre istatistiki anlamlılık düzeyinde yüksek çıkmıştır. Türk halk müziğinin dinleme sıklığı incelendiğinde; en düşük yaş ortalamasının nadiren dinleyenlerde olduğu görülürken en yüksek yaş ortalamasının sıklıkla türk halk müziğini dinleyenlerde olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Türk halk müziği canlı

konser etkinliğine (online veya sahnede) dinleyici olarak katılanların yaş ortalamasının katılmayanlara göre daha yüksektir. Bu yükseklik istatistiki anlamlılık düzeyindedir. Musa Eroğlu'nu duyma/bilme veya tanıma da yine istatistiki anlamlılık düzeyinde yaş ortalaması yüksek olanların olduğu görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 5. Katılımcıların Bazı Değişkenlere göre Türk Halk Müziği Dinleme ve Musa Eroğlu'nu Bilme/Tanıma Durumları

Değişkenler	Türk Halk Müziği Dinleme		Musa Eroğlu'nu Tanıma/Bilme	
	Sayı	%	Sayı	%
Cinsiyet				
Kadın	157	93.5	246	64.9
Erkek	351	92.6	137	81.5
	$\chi^2=0.124$ $p=0.725$		$\chi^2=15.353$ $p=0.000^*$	
Ailenizde müzik aleti çalan veya türkü söyleyen varlığı				
Evet	147	95.5	127	82.5
Hayır	361	91.9	256	65.1
	$\chi^2=2.162$ $p=0.141^*$		$\chi^2=15.825$ $p=0.000^*$	
Musa Eroğlu'nu duydunuz mu/biliyor veya tanıyor musunuz?				
Evet	371	96.9		
Hayır	137	83.5		
	$\chi^2=30.816$ $p=0.000^*$			

Tablo 5 incelendiğinde; erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre istatistiki anlamlılık düzeyinde Musa Eroğlu'nu daha yüksek oranda tanıdığı/bildiği görülmektedir ($p<0.05$). Katılımcıların ailesinde müzik aleti çalan veya türkü söyleyen olması ile Musa Eroğlu'nu tanıma/bilme arasında istatistiki anlamlılık düzeyinde pozitif yönde bir ilişki vardır. Öğrencilerin ekonomik durumlarına göre Türk halk müziği dinleme ve Musa Eroğlu'nu tanıma/bilme durumlarında istatistiki anlamlılık düzeyinde farklılık yoktur ($p>0.05$) (Tablo 5). Ayrıca araştırmada yapılan diğer istatistiki değerlendirmelere göre Musa Eroğlu'nu tanıyıp bilenlerde Türk halk müziği dinleme oranı (%96.9) istatistiki anlamlılık düzeyinde daha yüksektir ($\chi^2=30.816$, $p<0.01$).

Tartışma

Araştırmamızda, Türk halk müziğini dinleyenlerin yaş ortalaması, dinlemeyenlere göre istatistiki

anlamlılık düzeyinde yüksek çıkmıştır. Dinleme sıklığına göre ise, en düşük yaş ortalamasının, nadiren halk müziği dinleyenlerde olduğu, en yüksek yaş ortalamasının ise, sıklıkla halk müziği dinleyenlerde ortaya çıktığı saptanmıştır. Gülerüz ve Gençdoğan tarafından yapılan bir araştırmada, bizim bulgularımızı destekleyecek şekilde, halk müziğinin ileri yaştaki kişilerce dinlendiği sonuçlarına ulaşıldığı görülmektedir (Gülerüz & Gençdoğan, 2010). Yaşın ilerlemesiyle, halk müziğinin daha çok dinlenme gerekçesi olarak olgunlaşma, gösterilen nedenler arasındadır (Erdal & Tepe, 2021). Başkaca araştırmalarda, halk müziği en çok dinlenen müzik türleri içinde popüler müziğin (%32.8) ardından ikinci sırada (%27.8) yer aldığı görülmektedir (Atasoy, 2019; Erdal & Tepe, 2021; Gökçen vd., 2021). Bunun tersine bazı araştırmalar da, halk müziğinin en fazla dinlenen müzik türü olduğu, popüler müziğin ikinci sırada yer aldığı (Toprak, 2021), en

sık dinlenen müziklerde %10.07 oranla, halk müziğinin beşinci sırada yer aldığı görülmektedir (Ünür & Tunar, 2021). Cinsiyet açısından bizim çalışmamızda erkeklerin, kadınlara oranla daha fazla halk müziği dinlediği bulunmuş, Toprak'ın bulgularının da, bizim bulgularımızı desteklediği görülmüştür (Toprak, 2021). Bir başka çalışmada, halk müziğinin erkeklerin en çok dinledikleri müzik çeşitleri arasında %15.32 ile üçüncü sırada yer aldığı, lise mezunlarınca en çok dinlenen ikinci müzik çeşidi olduğu görülmektedir (Ünür & Tunar, 2021). Yine aynı çalışmada, bebek patlaması kuşağının, Z kuşağına kıyasla, %86.54 oranında daha çok Türk halk müziğini severek dinledikleri tespit edilmiştir. Bu görüşe göre, yaş ilerledikçe, daha çok halk müziği dinlendiği anlaşıldığından bu sonuçta bizim bulgularımızı desteklemektedir. Bizim araştırmamızda Türk halk müziğinin sevilmesinde Musa Eroğlu ve türkülerinin etkisi olduğunu düşünlerin oranı %67.6 olmakla birlikte, %52.5 orta, %29.0 fazla ve %13.5 çok fazla şeklinde etki oranı ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Kurubaş'ın çalışmasında, Musa Eroğlu'nun bağlama icrasının değişim sürecine etki eden icracılardan olduğu, 80'lerden itibaren Musa Eroğlu gibi usta icracılar vasıtasıyla, bağlamanın yaygınlaştığı bildirilmektedir (Kurubaş, 2021). Musa Eroğlu'dan etkilenip, aşık olan sanatkarlarında olduğu başkaca araştırmalarda ortaya koyulmuştur (Celepoğlu, 2021).

Sonuç

Türk halk müziğinin, dinlenen müzik türleri arasında, pop müzikten sonra en çok dinlenen ikinci müzik türü olduğu, erkeklerin kadınlara göre daha çok halk müziği dinlediği, müzik dinleme sıklığına göre yaş ortalaması yükseldikçe, halk

müziğinin daha çok dinlendiği, yaş küçüldükçe dinleme sıklığının azaldığı sonuçlarına varılmıştır. Musa Eroğlu'nun %70.0 oranında tanındığı, Türk halk müziğinin sevilmesinde %67.6 oranında Musa Eroğlu ve türkülerinin etkisi olduğu, Türk halk müziğinin yaygınlaşmasında %84.6, bağlamanın yaygınlaşmasında %41.9 etkisi olduğu, Mihriban türküsünün %42.8'lik oran ile en çok sevilen eser olduğu sonuçlarına varılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu çalışma, Musa Eroğlu ve TOGU üniversitesi öğrencileri 18-25 yaş arası genç bireyler sınırlılıklarında yapılmıştır. 18-25 yaş arası genç bireyler tarafından telefonlarında çevrimiçi yapılmıştır. Bu uygulamaları kullanabilen kişiler sınırlara dahil edilmiştir.

Kaynaklar

- Alpyıldız, E. (2012). Yerelden Ulusala Taşınan Müzik Belleği ve Yurttan Sesler. *Millî Folklor Dergisi*, 24(96), 84-93.
- Atasoy, M. U. (2019). Öğretmen Adaylarının Müzik Dinleme Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi (Kütahya İli Örneği). 4(1), 14.
- Bekki, S. (2018). Semahların Yaşattığı Ve Yansıttığı Değerler. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 85, 63-70.
- Celepoglu, S. (2021). Günümüz Aşıklık Geleneğinin Tekirdağ'da Bir Temsilcisi: Âşık Tekfurî. *Kültür Araştırmaları Dergisi*. <https://doi.org/10.46250/kulturder.962167>
- Erdal, B., & Tepe, Y. K. (2021). Bireylerin Duygu Durum, İçedönük-Dışadönük Kişilik Özelliği ve Müzik Tercihleri Arasındaki İlişkiler. *Psikoloji Çalışmaları*, 41(2), 549-580.
- Gereken, S. E. (2021). Halk Müziğinin Aktarımında Kaynak Kişilerden Faydalanma; Musa Eroğlu ve Kayanlık Ettiği Türküler Üzerine Bir Anlatı Araştırması. *Eurasian Journal of Music and Dance*. <https://doi.org/10.31722/ejmd.956647>
- Gökçen, G., Can, Ü. K., & Bağcı, H. (2021). Kocaeli İlinde Görev Yapan Öğretmenlerin Müzik Dinleme Alışkanlıklarının İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(4), 2123-2136. <https://doi.org/10.33206/mjss.875466>
- Greb, F., Schlotz, W., & Steffens, J. (2018). Personal and situational influences on the functions of music listening. *Psychology of Music*, 46(6), 763-794. <https://doi.org/10.1177/0305735617724883>
- Güleryüz, Ş., & Gençdoğan, B. (2010). Türk Halk Müziği Dinleyici Profilinin İncelenmesi Erzurum İl Örneği. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 373-379.
- Haşhaş, S. (2017). Bağlama İcrasında Geleneksellik ve Yenilikçilik Konuları Üzerine Genel bir Değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(1), 87-96. <https://doi.org/10.22252/ijca.323911>
- Kabataş, M. (2009). Müzik Sektörümüzün Müzik Hayatımız Açısından Durumu ve Değerlendirmesi. *İnönü Üniversitesi*.
- Kurubaş, B. (2021). Üstadlar Harmanında Bağlamanın İcrâ Serüveni. *Efe Akademi Yayınları*.
- Markoff, I. (1990). The Ideology of Musical Practice and the Professional Turkish Folk Musician: Tempering the Creative Impulse. *Asian Music*, 22(1), 129. <https://doi.org/10.2307/834293>
- Öztürk, O. M. (2012). Geleneksel Bağlama İcrasının Gelişiminde Üstadlık Kültürünün Rolü ve Belirleyiciliği. 13.
- Soysal, F. (2013). Music Culture of Islamic Civilization and Popular Culture in the 21st Century in Turkey. *The Journal of Academic Social Science Studies*, Volume 6 Issue 2(6). https://doi.org/10.9761/jasss_575
- Stokes, M. (1992). The media and reform: The saz and elektrosaz in urban

Turkish folk music. *British Journal of Ethnomusicology*, 1(1), 89-102. <https://doi.org/10.1080/09681229208567201>

Toprak, Ö. (2021). Medya ve Benzeşme Bağlamında Tercih Edilen Müzik Türleri Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 8(74), 2368-2379. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2673>

Ünür, E., & Tunar, A. (2021). Kuşaklarının Karakteristik Özellikleriyle Müzik Tercihleri Arasındaki İlişki: Bebek Patlaması ve Z Kuşakları Üzerine Python Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*. <https://doi.org/10.47994/usbad.923755>

Yazarların Biyografileri

Nuh Fikri Soysal

He graduated ITU TMDK Voice Education, Turkish Music Master's and Marmara University Islamic History and Arts doctorate programs. He won the international research scholarship of YÖK and went to Azerbaijan for research abroad for one year. He completed his doctorate with the thesis titled "The Concept of Azerbaijani Mugham in the Framework of Rast Mugham" and carried out the first study on mughams in Turkey.

He started to work as a research assistant at Dicle University State Conservatory in 2011 and then promoted to assistant professor in 2013. He was then appointed as the Head of the Voice Education Department. He started to work in TOGU University in 2015 and promoted to associate professor in same year. Also he was appointed as the dean of state conservatory from 2015 to 2019. He was promoted to professor 2020. And now he continues as a professor teaching Turkish folk music and musicology. There are his own publications related to Turkish music and musicology, presented at symposiums, published books and articles in journals. He has released a single album named "Kalktı göç eyledi avşar elleri". He has many performances concerning Turkish folk music and also released a single album named "Kalktı Göç Eyledi Avşar Elleri".

YouTube Channel is @Nuh Fikri Soysal

URL: <https://www.youtube.com/channel/UCpn70jc9vZQGdKquqhCvwcw>

Ali Orhan Dönmez

He graduated from Ege University State Conservatory of Turkish Music, Turkish Folk Music Department. He worked as a lecturer between 2003-2006 at Ege University. He started to work TOGU State Conservatory in 2012. He completed his master's degree at Cumhuriyet University, Fine Arts Department in 2015 and doctorate program in 2021. He still continues as a lecturer in the field of Turkish folk music at TOGU State Conservatory. He presented papers at symposiums and published articles

in journals. He has many performances concerning Turkish folk music and also released an album named "Tokat Türküleri". He is a member of the selection committee of the general directorate of youth and sports in the Turkish folk music voice competition.

YouTube Channel is @Ali Orhan Dönmez

URL: https://www.youtube.com/channel/UCG09iqQizgaPKig1_orDSnw

EK 1- ANKET FORMU**18-25 Yaş Arası Bireylerin Türk Halk Müziği Dinleme Tercihleri Ve Musa Eroğlu Hakkındaki Görüşleri**

Katılacağınız bu araştırma, Musa Eroğlu'nun 18-25 yaş arası bireylerin Türk halk müziği dinleme tercihlerine etkisini tespit etmek için planlandı. Vereceğiniz bilgiler sadece araştırmanın raporlanmasında kullanılacak olup gizli tutulacaktır.

Değerli katkılarınız için teşekkürler.

1. Yaşınız

- a) 18 b) 19 c) 20 d) 21 e) 22 f) 23 g) 24 h) 25

2. Cinsiyetiniz

1. Erkek 2. Kadın

3. Okuduğunuz temel alanı işaretleyiniz

1. Eğitim Bilimleri Temel Alanı
2. Fen Bilimleri ve Matematik Temel Alanı
3. Filoloji Temel Alanı
4. Güzel Sanatlar Temel Alanı
5. Hukuk Temel Alanı
6. İlahiyat Temel Alanı
7. Mimarlık, Planlama ve Tasarım Temel Alanı
8. Mühendislik Temel Alanı
9. Sağlık Bilimleri Temel Alanı
10. Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Temel Alanı
11. Ziraat, Orman ve Su Ürünleri Temel Alanı
12. Spor Bilimleri Temel Alanı

4. Ekonomik durumunuzu nasıl tanımlarsınız?

1. Çok iyi 2. İyi 3. Orta 4. Kötü 5. Çok Kötü

5. Ailenizde müzik aleti çalan veya türkü söyleyen var mı?

1. Evet (Evet ise Anne, Baba, Kardeş veya diğerleri) 2. Hayır

6. Hayatım boyunca x yıldır bir müzik aleti (ses dâhil) dersi aldım.

1. Evet (Evet ise hangi çalgı belirtiniz...) 2. Hayır

7. Kendinizi bir müzisyen olarak görüyor musunuz?

1. Evet 2. Hayır

8. Türk halk müziğini dinler misiniz?

1. Hiçbir zaman 2. Nadiren 3. Ara sıra 4. Sıklıkla 5. Her zaman

9. Hiç Türk halk müziği canlı konser etkinliğine (Online veya sahnede) dinleyici olarak katıldınız mı?

1. Evet 2. Hayır 3. Fikrim yok

10. Musa Eroğlu'nu duydunuz mu/biliyor veya tanıyor musunuz?

1. Evet 2. Hayır (Anket bitmiştir teşekkür ederiz)

11. Musa Eroğlu hangi müzik türünü icra etmektedir?

1. Türk sanat müziği 2. Pop müzik 3. Türk halk müziği 4. Arabesk müzik

12. Türk halk müziğini sevmenizde Musa Eroğlu ve türkülerinin etkisi var mı?

1. Evet (Ne kadar etkili oldu) 2. Hayır 3. Kararsızım

13. Soruya evet diyenler için ne kadar etkisi oldu

1. Çok az 2. Az 3. Orta 4. Fazla 5. Çok Fazla

14. Aşağıdakilerden hangisi size göre Musa Eroğlu'nun en etkili türküsüdür?

1- Turnaların Göçü

2. Firari

3. Mihriban (Sarı saçlarına deli gönlümü)

4. Kaldır Nikabını

5. Bugün Dost Yaralanmış

6. Halil İbrahim

7. Hozalı Gelin

8. Yolun Sonu

9. Yine Karlar Yağdı Gönül Dağıma

10. Telli Turnam

11. Emir Dağı

12. Zamansız Yağmur

13. Candan İleri

14. Harmana Sererler Sarı Samanı

15. Şu dağların yükseğine erseler

16. Unutursun Mihribanım (Unutmak kolay mı deme)

17. Diğerleri (belirtiniz)

15. Türk halk müziğinin yaygınlaşmasında Musa Eroğlu'nun katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?

1. Evet 2. Hayır 3. Fikrim yok

16. Bağlamanın yaygınlaşmasında Musa Eroğlu'nun katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?

1. Evet 2. Hayır 3. Fikrim yok

EK 2

Musa Eroğlu Hakkında Bilgi

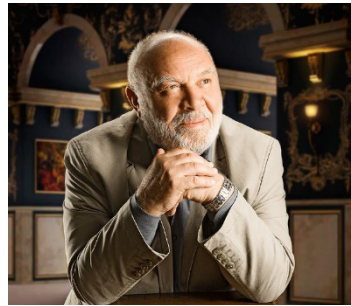
Musa Eroğlu, 1946 yılında Mersin'in Mut ilçesi Kumaçukuru köyünde yoksul bir ana babanın çocuğu olarak doğmuştur. Musa Eroğlu'nun babasının adı da Musa Eroğlu'dur. 3'ü erkek 4'ü kız olmak üzere 7 kardeşin ikinci büyüğüdür. Ortaöğrenimini Mut'ta tamamlamıştır. Küçük yaşlarda müziğe ilgi duyarak bağlama çalmaya başlamıştır. 1964 yılında Ankara'ya gelmiştir. Ankara Radyo'sunda imtihan açılmıştı; "Radyo Sanatçısı" olabilmek için imtihana girdi, kazanamadı. 1971 yılında tekrar girdi bu sefer kazandı.

Ortaokuldayken bir müsamerede "Karacaoğlan" rolünü oynadı, saz çaldı. O rolü, onu çok etkiledi ve böyle sürüp gitti. Karacaoğlan'a ait şiirleri bestelemesiyle "çağımızın Karacaoğlan'ı" olarak bilinmektedir.

66 yılında askere gitti, 68'de askerliğini yapan Musa Eroğlu, askerlik dönüşü ilk plağını 1969 da "İkimiz Toprağa Girelim Elif" ismiyle çıkarmıştır. Taşeli yöresinin türküleri: irfaniye, kullar olam, sarı yaylam, yatamadım kasavetten, aman ayşam vb. türküleri derleyerek TRT reperatuarına kazandırmıştır. Daha sonra 1970 ve 1980 li yıllarda TRT de mahalli sanatçı olarak çalıştı.

Türkiye genelinde tanınması "Mihriban" beste türküsüyle başlamıştır. Sanat yaşamı boyunca; Bedia Akartürk, Neşet Ertaş, Orhan Gencebay, Belkıs Akkale, İbrahim Tatlıses, Âşık Mahsuni Şerif, Gülşen Kutlu, vb. birçok sanatçıyla beraber çalışmıştır. Sayısız derleme yapmıştır.

Yolun Sonu, Halil İbrahim, Telli Turnam, sözleri Karacaoğlan'a ait birçok türkü ve değişik ozanlara ait birçok türkünün bestesini yaparak Türk Halk Müziğinin zenginleşmesine katkıda bulunmuştur.1998 yılında Kültür Bakanlığı'nca Devlet Sanatçısı unvanı verildi. Avrupa'dan Avustralya'ya Türki Cumhuriyetlerden ABD'ye kadar Dünyanın pek çok ülkesinde resitaller verdi. Evrensellik normları içinde Sevda Türküleri yanı sıra müziğin protest boyutuna da bağlı kalarak toplumsallık çizgisini geliştirdi. Musa Eroğlu, Toroslardan kopup gelmiş bir ezgi ustasıdır.

Turkish Youth's Preferences for Listening to Turkish Folk Music and Opinions about Turkish Folk Music Artist Musa Eroğlu

Extended Abstract

Turkish folk music is one of the most listened to music genres with popular music. We are faced with a world where the borders between countries are increasingly blurred and cultures are increasingly degenerated. As a matter of fact, when the frequency of listening to Turkish folk music is examined in our research; it is seen that the lowest average age is in those who rarely listen. With the discoveries in technology, the reproduction of music listening tools has now revealed the opportunity for people to listen to music anywhere, under any condition. As a result of this, although indirect/direct interventions are made on music preferences by both the music industry and the political authority, thanks to the opportunities that come with technology, people are more likely to decide what to listen. Some artists, such as Musa Eroğlu, have become flag bearers for keeping Turkish folk music alive and reaching a larger audience. A music school was established by Musa Eroğlu to give bağlama training. Among the students who graduated from this school, both bağlama and vocal artists emerged. It is thought to be effective in listening and spreading folk music because almost all of the participants (70.0%) know Musa Eroğlu. This descriptive study was conducted on individuals between the ages of 18-25 studying at TOGU University in December 2021.

Keywords

Musa Eroğlu, Turkish folk music, Music preferences, bağlama, frequency of listening to Turkish folk music